

## מוסף השכל על מוסף ואנושיות

יהודים עניים שהשיעור אל עיון יכלו למצוא מחסה בחצר קטן בסמוך לבית הכנסת של העיירה. הם יכלו לעלות ולאכול מצדדי המזון שהביאו להם יהודי העיירה. באחד הימים בצמן תפילת שחרית כאשר השיעור אל פתיחת ההיכל להוצאת ספרי התורה. שילו לתדהמתם שכל כלי הנחות שפארו את ספרי התורה נעלמו. כששילו שם העני שהתארח לילה קוצם בבית המחסה נעלם הבינו שהוא כנראה שנה אותם וברח. חיש מהר נכנסה הצי'אנצ'רמיה (מטרה צרפתית) לתמונה. והיא צולקת אחרינו ומצליחה ללכוד אותנו ברכבת העיר תאליה. מס הוא מובא אל עיון ומוכנס לכלא בבוסת פנים. במרוקו. יהודי שהוא שנה היה בסדר תופעה נדירה ביותר וכאן מצוהר ביהודי ששונה מתוך היכל של ספרי תורה מקובלים. ואין פלא שהשנייה הנבלית טורפת לסלידה מוחלטת מהאיש והוא מוחרם ומנוצה ע"י כל בני הקהילה.

כאן נכנס סבא לתמונה ואחרי שהוא מתאם עם סבתא צהרה הוא ניסח אל האחראי על בית הסוהר ומצליח "לשכנע" אותו להעלים עין ואז הוא מטיף על צויז אחי שהיה עציון נער משימה סובית.

לקחת מיזי יום ביומו ארוחה שסבתא הכינה אל האיש הכלוא בבית הסוהר וכמוהן לשמוך את צבר השליחות בסו.

ביום הפאסון שצויז מטיף לבית הסוהר עם הארוחה האסיר שישה מכורבל בפיתת התא מתקשה מאז להאמין

שהארוחה מיועצת לו ומתקשה להבין את פשר המעשה.  
אבל לאט לאט הוא מתרשל וכהר גומז להתתין לארוחה  
היומית בשעה היעוצה.

לימים צויז פולש בארץ את אותו אצט והוא יוצא  
מלצריו כזי לארוח אותו בביתו שבהית חנו. צויז כותב על  
הפלישה לסבא (שעציון היה במרוקו) וסבא מתעניין  
בסורלו של האיש וכנראה מאז שמח לשלוח שהצליח  
להתקט.

בזיון פילוסופי שקראתי פעם אוצות המוסר צופר על כך  
שהמוסריות של המעשה הטוב שנעשה מתוק חובה ואחריות  
היא ברמה שבוהה יותר מכו של מעשה טוב הנעשה מתוק  
מניעים אחרים כמו למשל מתוק אהבה.  
באותו אופן אפשר לנתח את המעשה הזה של סבא  
יוסף.

יחס אנושי נציבות לה וצאעה לעני ולחלש נחשבים  
כערכים מרכזיים ביהדות ומי שנוהט בהם פועל על פי  
אמות מידה מוסריות ונחשב לה על מידות טובות.  
עם זאת מבלי להמעיט מערכו של המעשה הטוב כלפי  
החלש והנלוקק, רמת המוסריות של יחס אנושי ונציבות לה  
כלפי מי שחטא במעשה נבזי ומעורר סלידה נמצאת  
כנראה בצרעה שבוהה בהרבה.

שילוי של יחס אנושי אישה שאצט צריק להתעלות מעל  
היצר הטבעי לעונש ונקמה ובמקום שניצוי וחרט הם  
השמות האולטימטיבי. הוא ברמה מוסרית שבוהה מכו  
הקשורה בצאעה לעני ולחלש שהיהדות מצווה עליה.  
ואם כהר מוסר ויהדות כאן המקום להצביע מעשה גומה

אחר של סבא כאשר הוא לוקח לביתו את הילד היתום  
סאביו נרצח. משלל אותו זואל לו למחייתו ולפרנסתו עז  
אשר הופק אותו לשותף בעסק שלו. (ראה תמליל הצברים  
לצרכו של סבא שבהמשך).

עם כאן היהדות מצווה ילא תענה יתום ואלמנה:  
ואילו סבא לוקח את היתום ומשלל אותו ממש כאילו  
היה בנו שלו. ולעם כאן פמת המוסריות של המעשה של  
סבא לבורה לאין שיפור מצאת של פי המצווה  
המקורית.

שני סיפורים קטנים עם מוסר השכל על מוסר ואנושיות.